

ยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน Strategies for the College of Nursing Subsidiary to Praboromarajchanok Institute for Supporting the Asean Community

ศรินทิพย์ ตันติสุนทรสกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (2) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (3) เพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้นสำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษายุทธศาสตร์ โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) พัฒนายุทธศาสตร์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) จำนวน 3 รอบ จากการสัมภาษณ์การตอบคำถามและการทบทวนคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ 17 ท่าน (3) ตรวจสอบยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 12 ท่าน ด้วยการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) ผลิตบัณฑิตพยาบาล และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพเพื่อรองรับระบบสุขภาพของชุมชนและสังคมอาเซียน (2) ส่งเสริมงานวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อร่วมนำการพัฒนาสุขภาพสู่สังคมอาเซียน (3) สร้างเสริมความเข้มแข็งบริการวิชาการ ด้านสุขภาพเพื่อนำพาสู่สังคมอุดมปัญญาในระดับอาเซียน (4) ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมเพื่อสานสัมพันธ์ที่ดีงาม และความร่วมมือกับชุมชนสู่สังคมอาเซียน (5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

คำสำคัญ: ประเด็นยุทธศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ประชาคมอาเซียน

Abstract

This qualitative research aimed at (1) studying strategies of nursing colleges subsidiary to Praboromrajchanok institute for supporting the ASEAN community, (2) developing strategies of nursing colleges subsidiary to Praboromrajchanok institute for supporting the ASEAN community, and (3) examining the strategies that have been developed for supporting

* ผู้จัดการส่วนสำนักบริหาร และเลขานุการผู้บริหารโรงพยาบาลเปาโล เมโมเรียล สมุทรปราการ

the ASEAN community. The research had three steps, comprising of (1) to study strategies by reviewing related literature and researches, (2) to develop strategies by using 3 rounds of Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) techniques consisting of expert interview, verified questionnaires and revision by 17 experts, and (3) to examine the strategies that have been developed by focus group discussion of 12 experts. The results were as follows: Strategy 1 was to produce graduate nurses and develop human resources on health to support community health and ASEAN. Strategy 2 was to promote research and development of knowledge contributing to the development of health in Thai community and ASEAN society. Strategy 3 was to strengthen health services to lead rich social intelligence in ASEAN level. Strategy 4 was to promote arts and culture for creating good relations and cooperation within ASEAN community. Lastly, strategy 5 was to strengthen the Colleges of Nursing to achieve higher quality and international standards.

Keywords: strategies, nursing subsidiary to Praboromrajchanok institute, ASEAN community

บทนำ

ความผันผวนของสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในยุคสงครามเย็น (พ.ศ. 2490-2534) ซึ่งเป็นการต่อสู้ทางอุดมการณ์ระหว่างประเทศ ฝ่ายเสรีนิยมประชาธิปไตย โดยการนำของสหรัฐอเมริกา กับประเทศฝ่ายสังคมนิยม โดยการนำของสหภาพโซเวียต ส่งผลให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตระหนักถึงภาวะล่อแหลมต่อภัยอันตรายรอบด้านทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ และการแทรกแซงทางการเมืองจากประเทศมหาอำนาจภายนอกภูมิภาค สภาวการณ์เช่นนี้ กระตุ้นให้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หาทองออกโดยการรวมกลุ่มกันอีกครั้ง เพื่อสร้างกลไกในระดับภูมิภาคคือการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ในปี พ.ศ.2510 (ค.ศ.1967)¹ ทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน และได้มีการฟื้นฟูสัมพันธภาพระหว่างประเทศขึ้น²

ประเทศไทยเป็นผู้ร่วมริเริ่มการจัดตั้งประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี 2510 ซึ่งจะรวมตัวกันอย่างสมบูรณ์ตามกฎบัตรอาเซียนในปี 2558 มีผลให้เกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มุ่งหมายให้มีฐานการผลิตร่วมในตลาดเดียว ภาษ้นำเข้าเป็นศูนย์ และการเคลื่อนย้ายธุรกิจภาคบริการเป็นไปอย่างเสรี ทุกภาคส่วนในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภาคบริการ จึงควรมีการตื่นตัวและปรับตัวเพื่อการเตรียมพร้อมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น³ ภายใต้เสาหลักและวัฒนธรรมอาเซียน มีข้อตกลงด้านสุขภาพหลายข้อตกลง ซึ่งข้อตกลงด้านสุขภาพสำคัญที่ได้รับการรับรองในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 19 ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ได้แก่ ASEAN Declaration of Commitment: Getting to Zero New HIV Infections, Zero Discrimination, Zero AIDS-Related Deaths ซึ่งเน้นย้ำความมุ่งมั่นของอาเซียนในการดำเนินการเพื่อไม่ให้มีการติดเชื้อ HIV รายใหม่ (zero new HIV infections) ไม่ให้มีการกีดกันแบ่งแยกผู้ติดเชื้อ

(zero discrimination) และไม่ให้เกิดการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ HIV (zero HIV-related deaths) และให้ประเทศสมาชิกร่วมสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว⁴

ความท้าทายที่เกิดขึ้นกับวิชาชีพพยาบาลเมื่อก้าวสู่อาเซียนซึ่งจะมีความต้องการด้านการรักษาพยาบาลมากขึ้น จากการเดินทางมารับการรักษาอันเนื่องมาจากคุณภาพ และค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงเกินไป ประเทศไทยจึงเป็นศูนย์กลางของการแพทย์ (medical hub) นอกจากนี้ ยังมีผู้รับบริการที่เพิ่มขึ้นจากแรงงานต่างชาติและครอบครัวจึงต้องเร่งการผลิตพยาบาลให้เพียงพอและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการที่เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 5 ล้านคน ด้านการบริการพยาบาล ผู้ให้บริการยังต้องพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น มีการกระจายพยาบาลให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานพยาบาลทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบริเวณชายแดนเพื่อให้บริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีมาตรฐาน บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและมีการพัฒนาทักษะเฉพาะทางอย่างพอเพียง ด้านการศึกษาประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็น nursing education hub ที่มีศักยภาพที่จะรับนักศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพ และอาจารย์พยาบาลที่มีคุณภาพ คุณวุฒิ และประสบการณ์ที่เพียงพอต่อการเป็นอาจารย์ และพยาบาลวิชาชีพสำหรับประเทศสมาชิก ASEAN Community⁵ นอกจากนี้ประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement) การดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพการพยาบาลของอาเซียน จะช่วยให้พยาบาลที่มีใบอนุญาตในประเทศเดิม และมีประสบการณ์สามารถขอรับใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกขึ้น โดยลดขั้นตอนในการตรวจสอบ/รับรองวุฒิการศึกษาหรือความรู้ทางวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม หากพยาบาลต้องการประกอบวิชาชีพในประเทศ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ด้วย⁶

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 รัฐบาลไทยได้ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อติดตามประเด็นต่างๆ รวมถึงวิเคราะห์ความพร้อมและศักยภาพของประเทศไทย ได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ 8 ด้าน เพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ดังนี้ (1) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้า และการลงทุน (2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (5) การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ (6) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน (7) การเสริมสร้างความมั่นคง (8) การเพิ่มศักยภาพของเมือง เพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน⁴ สำหรับสภาการพยาบาลได้เตรียมการจัดทำแผนพัฒนาสภาการพยาบาล ฉบับที่ 5 พ.ศ.2555-2559 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสภาการพยาบาลที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์สภาการพยาบาล ดังนี้ (1) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการพยาบาล และการผดุงครรภ์ (2) การคุ้มครองผู้ประกอบการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (3) การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (4) การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศขององค์กร⁷

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การบริการพยาบาลรองรับประชาคมอาเซียนนั้นจะเตรียมความพร้อมด้านสมรรถนะและขีดความสามารถของบุคลากรพยาบาลทุกระดับ ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการ รวมถึงกำลังคนเพื่อยกระดับคุณภาพงานบริการพยาบาล ปัจจุบันพยาบาลถือเป็นกำลังหลักในการดูแลสุขภาพประชาชน และขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพต่างๆ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำยุทธศาสตร์การบริการพยาบาลเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ.2556-2558 ดังนี้ (1) ปรับบทบาทและกระบวนการทำงานบริการพยาบาลภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม (2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรพยาบาลให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนทางการพยาบาล (4) การพัฒนาระบบบริการพยาบาลในสถานการณ์ฉุกเฉิน ภัยพิบัติ และโรคอุบัติใหม่ อุตุนิวัติ (5) การยกระดับคุณภาพงานบริการพยาบาลสู่ความเป็นผู้นำในประชาคมอาเซียน⁸ นอกจากนี้บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา ยังเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน สร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสูงในสังคมประชาคมอาเซียน และมุ่งสู่คุณภาพอุดมศึกษาระดับนานาชาติ⁹

สำหรับสถาบันพระบรมราชชนก (สบช.) โดยความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลางและวิทยาลัยในสังกัดได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นเข็มทิศนำทางสู่ความสำเร็จขององค์กรในอนาคต โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เป็น

วาระหลักในการพัฒนาตามกรอบของแผนยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาด้วยวิธีการทางยุทธศาสตร์สู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดตามที่กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้ (1) การผลิตกำลังคนทางด้านสุขภาพเพื่อรองรับระบบสุขภาพของชุมชนและประเทศ (2) การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะแก่กำลังคนด้านสุขภาพของชุมชนและประเทศ (3) การสร้างองค์ความรู้และการบริการวิชาการด้านสุขภาพ (4) การพัฒนาสู่สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มีสมรรถนะสูง เข้มแข็ง และมุ่งท้องถิ่น¹⁰ นอกจากนี้สถาบันพระบรมราชชนกมีความตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสถาบันพระบรมราชชนกมีภารกิจหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพในการให้บริการแก่ประชาชนก็ได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันพระบรมราชชนกบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจ และสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสถาบันพระบรมราชชนกในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “**สถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านสุขภาพชั้นนำของอาเซียนที่เน้นชุมชน**” ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสถาบันพระบรมราชชนกในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ (1) การพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต และการพัฒนาบุคลากรสุขภาพ (2) การพัฒนาโครงสร้างการผลิต และการพัฒนาบุคลากรสุขภาพ (3) การจัดการองค์ความรู้ และข้อมูล⁴

จากการที่สถาบันในสังกัดสถาบันพระบรม-
ราชชนก ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่
ผลิตและพัฒนากำลังด้านสุขภาพมากกว่า 80 ปี
มีการผลิตบุคลากรสาธารณสุขมากกว่าร้อยละ 50
ของการผลิตทั้งประเทศ โดยยึดหลักการที่สำคัญ
คือ การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับคน
ในพื้นที่ได้เข้าศึกษา และกลับไปปฏิบัติงานในภูมิภาค
ของตนเองอย่างยั่งยืน เป็นการผลิตเพื่อตอบสนอง
ความขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพในสถาน
บริการของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการจัดการศึกษา
ดำเนินการโดยวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 29 แห่ง
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จำนวน 7 แห่ง
และวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข
กาญจนาภิเษก จำนวน 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน
37 แห่ง โดยได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิต
บุคลากรสาธารณสุข จำแนกเป็นหลักสูตรต่างๆ
ประกอบด้วย หลักสูตรระดับปริญญาตรี และ
หลักสูตรระดับประกาศนียบัตร¹⁰ โดยสถาบัน
พระบรมราชชนก ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
5 ปี ในปี 2554 และต่อมาในปี 2556
จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อรองรับประชาคม
อาเซียน ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลของวิทยาลัยพยาบาล
ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก แต่ละวิทยาลัย
ได้มีการเตรียมความพร้อมบุคลากรในการก้าวสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดวิสัยทัศน์
และกรอบยุทธศาสตร์ ตามบริบทของแต่ละวิทยาลัย
แต่ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าวิทยาลัยพยาบาล
ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกทุกสถาบัน
ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อรองรับประชาคม
อาเซียนหรือไม่ และการกำหนดยุทธศาสตร์ที่
ดำเนินการนั้นมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์
ของสถาบันพระบรมราชชนกหรือไม่ ผู้วิจัยซึ่งมี
ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตพยาบาลในฐานะที่เป็น

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเป็นผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล
ในสถานพยาบาล จึงมีความสนใจที่จะศึกษา
ยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด
สถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคม
อาเซียน เนื่องจากเป็นวิทยาลัยพยาบาลที่ผลิต
พยาบาลเพื่อตอบสนองความขาดแคลนกำลัง
คนด้านสุขภาพในสถานบริการของกระทรวง
สาธารณสุข และมีเครือข่ายการกระจายในพื้นที่
ทั่วประเทศ นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลหลายแห่ง
อยู่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน จึงเป็นโอกาส
ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ดังนั้น
การศึกษายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาล
ครั้งนี้เพื่อใช้เป็นเข็มทิศนำทางในการก้าวสู่
ความสำเร็จของวิทยาลัยพยาบาล เพื่อเตรียม
ความพร้อมนักศึกษพยาบาลและวิทยาลัย
พยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัย
พยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
2. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัย
พยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
3. เพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น
สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบัน
พระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาทำการสังเคราะห์ และกำหนดกรอบในการสร้างคำถามแบบปลายเปิด (2) พัฒนายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) จำนวน 3 รอบ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ การตอบแบบสอบถาม และการทวนคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ จากวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 17 ท่าน (3) ตรวจสอบยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยการให้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน ด้วยการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (FCG) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 4 ท่าน วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 4 ท่าน และวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดอื่นๆ จำนวน 4 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนที่ 1:

การศึกษายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยการทบทวนวรรณกรรม (literature review) จากแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ประชาคมอาเซียน การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 การเตรียมความพร้อมของสถาบันพยาบาลที่ผลิตพยาบาลเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน แนวคิดพื้นฐานการวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ผู้วิจัยนำยุทธศาสตร์ที่ได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎีมากำหนดกรอบในการสร้างคำถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องความชัดเจนของการใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับแก้ตามที่คุณเชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยในขั้นตอนที่ 2:

การพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

1. แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ตามกรอบคำถามและโครงสร้างคำถามที่ได้จากการทบทวนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สำหรับ

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรม-
ราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยให้
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นทั้งในภาพ
อนาคตทางที่ดี ภาพอนาคตทางที่ไม่ดี และภาพ
อนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด อันจะนำไปสู่
การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ต่อไป

2. แบบสอบถามรอบที่ 2 การตอบแบบ
สอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์ รอบที่ 1 นำมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำ
มาจัดเป็นหมวดหมู่ จำแนกแต่ละประเด็นคำถาม
เพื่อสร้างแบบสอบถามปลายปิดในลักษณะ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ
ให้คะแนนน้ำหนักของระดับความจำเป็นของ
ยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด
สถาบันพระบรมราชชนก ดังนี้

- ระดับคะแนน 1 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ น้อยที่สุด
- ระดับคะแนน 2 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ น้อย
- ระดับคะแนน 3 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ปานกลาง
- ระดับคะแนน 4 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ มาก
- ระดับคะแนน 5 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ มากที่สุด

3. แบบสอบถามในรอบที่ 3 การทบทวน
คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก
การตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญใน
รอบที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน
เพื่อจำแนกข้อมูลในการหาฉันทมติ (consensus)
และแจ้งให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้รับทราบข้อมูล
ป้อนกลับเชิงสถิติ (statistical feedbacks) ของ
กลุ่มโดยแจ้งค่ามัธยฐาน (median) และค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ (inter quartile range--IQR)
ของแต่ละข้อคำถาม เปรียบเทียบกับคำตอบเดิมของ
ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ได้ทราบความคิดเห็นของตนและของกลุ่ม ในการ
พิจารณาทบทวนคำตอบของตนว่าจะยืนยัน

ในคำตอบเดิมหรืออาจเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่
โดยกำหนดค่ามัธยฐาน (median) เป็นค่าที่แสดง
เพื่อบ่งบอกถึงระดับความสำคัญของแต่ละประเด็น
ในข้อคำถาม จากค่า 5.00 ซึ่งหมายถึงระดับ
ความสำคัญมากที่สุด และลดลงจนเหลือ 1.79
ซึ่งเป็นระดับความสำคัญน้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนด
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.20 ขึ้นไป เพื่อเป็นเกณฑ์
คัดเลือกคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความ
สำคัญมากที่สุด และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
เป็นค่าที่แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยได้กำหนด
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 สำหรับ
ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้อง
กัน และหากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่ามากกว่า
1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ไม่มีความสอดคล้องกัน¹¹

การวิจัยในขั้นตอนที่ 3:

การตรวจสอบยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัย
พยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยนำผลการศึกษา
ที่ได้จาก Ethnographic Delphi Future Research
(EDFR) มาตรวจสอบยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น
โดยการสนทนากลุ่ม (FGD) ผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวิสัยทัศน์
ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาศาสตร์และกลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รอบคือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากประธานกรรมการบริหารโครงการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาล มหาวิทยาลัยรามคำแหงถึงผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล นำเอกสารที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาก่อนสัมภาษณ์ ได้แก่เค้าโครงดัชนีพันธกิจ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างคำถามปลายเปิด ในกรณีผู้เชี่ยวชาญอยู่ต่างจังหวัดผู้วิจัยติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อขออนุญาตจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ สำหรับสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจะสัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ โดยมีการจดบันทึกขณะสัมภาษณ์ และขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกเทป และการสัมภาษณ์จะไม่ถามนำ ใช้การสัมภาษณ์แบบการมีปฏิสัมพันธ์ (interactive interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามรอบที่ 2 ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้

นัดหมายไว้ สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ต่างจังหวัดผู้วิจัยใช้โทรศัพท์ระบบทางไกล เพื่อขออนุญาตส่งทางไปรษณีย์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบแบบสอบถามแต่ละข้อตามลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์ หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระต่างๆ ก็สามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ด้วยวิธีเช่นเดียวกับรอบที่ 2 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ได้ทราบความคิดเห็นกลุ่ม และมีโอกาสทบทวนคำตอบของตนเองจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 เมื่อได้ทบทวนคำตอบของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญอาจยืนยันคำตอบเดิม เพิ่มเติมคำตอบ หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบได้ หากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อนั้น จะถูกขอร้องให้แสดงเหตุผล ในข้อนั้นๆ ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และจัดกลุ่ม (categorized) ของยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน รายด้าน และรายข้อ แล้วนำกลุ่มที่วิเคราะห์ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 แบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละยุคศาสตร์ และกลยุทธ์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เพื่อจัดเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้สูตรคำนวณค่ามัธยฐานสำหรับข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ และสูตรคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์สำหรับข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่¹²

การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 พร้อมทั้งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบในรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบอีกครั้ง พร้อมทั้งขอให้เหตุผลประกอบในกรณีที่คำตอบอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์คำตอบที่ได้ในรอบที่ 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรคำนวณและการแปลผลเช่นเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ดังนั้นจากคำตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานที่มีค่าตั้งแต่ 4.20 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าน้อยกว่า หรือเท่ากับ 1.50 ผู้วิจัยถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณภาพนั้นเป็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (FCG) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการอภิปรายการแลกเปลี่ยนความรู้ และการเสนอความคิดเห็นในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 12 ท่านนำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง และแก้ไขยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนให้มีความถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยนำผลการปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง

ผลการวิจัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิภัณฑ์ติตพยาบาลและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อรองรับระบบสุขภาพของชุมชน และสังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) เร่งพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล (2) ยกกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน (3) พัฒนาสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (4) พัฒนาอาจารย์ให้มีขีดความสามารถด้านบริหาร ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพทางการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (5) พัฒนานักศึกษาพยาบาลให้มีสมรรถนะสากล (6) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลด้านการประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการทำงานข้ามวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อร่วมนำการพัฒนา ระบบสุขภาพสู่สังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาวิชาการและวิจัยสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล (2) พัฒนาเครือข่ายวิชาการ และการวิจัยในระดับอาเซียน (3) พัฒนาขีดความสามารถของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการ และการวิจัย (4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการสร้างสื่อการเรียนการสอน เพื่อรองรับการพัฒนา ระบบสุขภาพสู่สังคมอาเซียน (5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเสริมความเข้มแข็ง บริการวิชาการด้านสุขภาพเพื่อนำพาสู่สังคมอุดมปัญญาในระดับอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางด้านสุขภาพเพื่อนำสู่สังคมอุดมปัญญา (2) พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศด้านวิชาการทางสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อสานสัมพันธ์ที่ดีงาม และความร่วมมือกับชุมชนสู่สังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลมีความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อารังไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นจนเป็นวิถีชีวิต (2) พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และสามารถเทียบเคียงได้ในระดับสากล (2) เสริมสร้างศักยภาพของวิทยาลัยในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียนตามภูมิภาคของวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตบัณฑิตพยาบาลและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อรองรับระบบสุขภาพของชุมชนและสังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) เร่งพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล (2) ยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน (3) พัฒนาสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (4) พัฒนาอาจารย์ให้มีขีดความสามารถด้านบริหาร ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพทางการพยาบาล ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (5) พัฒนานักศึกษาพยาบาลให้มีสมรรถนะสากล (6) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาล ด้านการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการทำงานข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันพระบรมราชชนก¹⁰ ที่ระบุไว้ว่า การผลิต และพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ เพื่อรองรับระบบสุขภาพของประเทศถือเป็นภารกิจแรกที่มีความสำคัญยิ่ง ในฐานะของการเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยในการผลิตนั้น จะเป็นการสร้างและพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านการพยาบาล ด้านการสาธารณสุข และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศ ส่วนในด้านการพัฒนากำลังคนนั้นจะเน้นในด้านการจัดการศึกษาในระยะสั้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการรองรับความต้องการทางด้านสุขภาพของท้องถิ่นและระบบสุขภาพของประเทศ และการให้

ประชาคมอาเซียน (ASEAN)

สู่ความเป็นสากล

วิสัยทัศน์

“วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลในการผลิตบัณฑิตพยาบาล และพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพที่มีความเป็นเลิศสู่สังคมอาเซียน ภายใน ปี 2558”

<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตบัณฑิตพยาบาลและพัฒนา ศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อรองรับระบบสุขภาพของ ชุมชนและสังคมอาเซียน</p>	<p>6 กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เร่งพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล 2. ยกกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน 3. พัฒนาสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4. พัฒนาอาจารย์ให้มีขีดความสามารถด้านบริหาร ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพทางการพยาบาล ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล 5. พัฒนานักศึกษาพยาบาลให้มีสมรรถนะสากล 6. พัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลด้านการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการทำงานข้ามวัฒนธรรม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาองค์ ความรู้เพื่อร่วมนำการพัฒนา ระบบสุขภาพสู่สังคมอาเซียน</p>	<p>5 กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาวิชาการและวิจัยสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล 2. พัฒนาเครือข่ายวิชาการและการวิจัยในระดับอาเซียน 3. พัฒนาขีดความสามารถของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการและการวิจัย 4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการสร้างสื่อการเรียนการสอนเพื่อรองรับการพัฒนา ระบบสุขภาพสู่สังคมอาเซียน 5. พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคมอาเซียน
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเสริมความเข้มแข็งบริการ วิชาการด้านสุขภาพเพื่อนำพาสู่ สังคมอุดมปัญญาในระดับอาเซียน</p>	<p>2 กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางด้านสุขภาพเพื่อนำสู่สังคมอุดมปัญญา 2. พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศด้านวิชาการทางสุขภาพที่ตอบสนองของ ความต้องการของชุมชน
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปและ วัฒนธรรมเพื่อสานสัมพันธ์ที่ดีงาม และความร่วมมือกับชุมชนสู่สังคม อาเซียน</p>	<p>2 กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อารังไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นจนเป็นวิถีชีวิต 2. พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของ วิทยาลัยพยาบาลให้เป็นสถาบัน อุดมศึกษาที่มีคุณภาพและ มาตรฐานระดับสากล</p>	<p>2 กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และสามารถ เทียบเคียงได้ในระดับสากล 2. เสริมสร้างศักยภาพของวิทยาลัยในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน ตามภูมิภาคของวิทยาลัย

ภาพที่ 1 โครงสร้างยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เน้นการคัดเลือกคนทางสุขภาพจากชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการร่วมจัดสรรทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนการสอน เพื่อชุมชนและผู้สมบูรณพร้อมด้วยความรู้ และปัญญาทางสุขภาพกลับไปรับใช้ชุมชน สรุปได้ว่า เป็นยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาพยาบาลที่จะต้องเตรียมความพร้อมในการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้เพียงพอต่อความต้องการระบบสุขภาพของชุมชน และสังคมอาเซียนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ และนักศึกษาพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถปรับตัว และพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อร่วมนำการพัฒนาสุขภาพสู่สังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาวิชาการและวิจัยสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล (2) พัฒนาเครือข่ายวิชาการและการวิจัยในระดับอาเซียน (3) พัฒนาขีดความสามารถของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการและการวิจัย (4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการสร้างสื่อการเรียนการสอนเพื่อรองรับการพัฒนาสุขภาพสู่สังคมอาเซียน (5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันพระบรมราชชนก¹⁰ ด้ระบุไว้ว่า การสร้างองค์ความรู้จะเป็นการศึกษา

วิจัยและพัฒนา สร้างนวัตกรรมทางด้านการจัดการศึกษา และการบริการสุขภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสุขภาพของท้องถิ่น และประเทศชาติ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันการศึกษาในสังกัดให้มีความพร้อมและมีศักยภาพสูงทางการวิจัยที่สามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นในระดับประเทศและสากล การบริการวิชาการด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่สังคมอุดมปัญญา สุขภาวะ จะเน้นที่การนำส่งความรู้และปัญญาทางสุขภาพสู่องค์กรสุขภาพของท้องถิ่น และสู่ชุมชน เพื่อเป็นกลไกที่สำคัญในการร่วมสร้างและพัฒนาท้องถิ่นให้อยู่ดีมีสุขมีภูมิคุ้มกันทางสุขภาพที่มีความพอเพียงและยั่งยืน สรุปได้ว่า การพัฒนาเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจำเป็นต้องอาศัยการจัดการความรู้ การวิจัย และการพัฒนา โดยเน้นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการสร้างความรู้ สร้างนวัตกรรม สร้างงานวิจัย และจัดเก็บความรู้ที่เหมาะสมเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้เพื่อให้เกิดการส่งต่อไปยังภายในองค์กรและเครือข่ายภายนอกที่เกี่ยวข้องต่อไปเพื่อขยายผลการดำเนินการสู่สังคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเสริมความเข้มแข็ง บริการวิชาการด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่สังคมอุดมปัญญาในระดับอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางด้านสุขภาพเพื่อนำสู่สังคมอุดมปัญญา (2) พัฒนาศูนย์กลางความเป็นเลิศด้านวิชาการทางสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันพระบรมราชชนก¹⁰

ได้ระบุไว้ว่า พัฒนาการองค์กรให้มีความเป็นเลิศที่เป็นที่พึ่งทางความรู้ และปัญหาทางด้านสุขภาพแก่ท้องถิ่น สถานบริการทางสุขภาพ และทุกภาคส่วน เป็นผู้นำและแหล่งอ้างอิงทางองค์ความรู้ด้านวิชาการสุขภาพของชาติ และพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นอัจฉริยะที่มีประสิทธิภาพสูง (Intelligence and High Performance Organization: IHPO) และการสร้างองค์ความรู้จะเป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนาสร้างนวัตกรรมทางด้านการจัดการศึกษา และการบริการสุขภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสุขภาพของท้องถิ่นและประเทศชาติ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันการศึกษาในสังกัดให้มีความพร้อม และมีศักยภาพสูงทางการวิจัยที่สามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นในระดับประเทศและสากล การบริการวิชาการด้านสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สังคมอุดมปัญญา สุขภาวะจะเน้นที่การนำส่งความรู้ และปัญหาทางสุขภาพสู่องค์กร สุขภาพของท้องถิ่น และสู่ชุมชน เพื่อเป็นกลไกที่สำคัญ ในการร่วมสร้างและพัฒนาท้องถิ่นให้อยู่ดีมีสุข มีภูมิคุ้มกันทางสุขภาพที่มีความพอเพียงและยั่งยืน⁴ สรุปได้ว่า จะต้องมุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการวิชาการ ให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับในประชาคมอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อสานสัมพันธ์ที่ดียิ่งและความร่วมมือกับชุมชนสู่สังคมอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้อาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อารังไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นจนเป็นวิถีชีวิต (2) พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ¹³ ได้ระบุไว้ว่า แนวทางบริการพยาบาล ส่งเสริมให้มีการพัฒนาพยาบาล และบุคลากรอื่น ให้มีความสามารถด้านการสื่อสารโดยภาษาอังกฤษ จะเป็นภาษากลาง และมีความสามารถในด้านภาษาท้องถิ่น มีความไวต่อวัฒนธรรม และความต้องการด้านจิตใจสังคมและจิตวิญญาณของผู้รับบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการให้การพยาบาล การมีจิตบริการและการให้บริการอย่างมีเมตตาจิต ซึ่งเป็นจุดเด่นของพยาบาลไทย สรุปได้ว่า จะต้องศึกษาเรียนรู้ สืบสานเผยแพร่วัฒนธรรมเพื่อธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นความเป็นคนไทย เพื่อสานความร่วมมือกับชุมชนสู่สังคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความเข้าใจในความหลากหลายวัฒนธรรมในกลุ่มอาเซียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล กลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และสามารถเทียบเคียงได้ในระดับสากล (2) เสริมสร้างศักยภาพของวิทยาลัยในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน ตามภูมิภาคของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องสถาบันพระบรมราชชนก¹⁰ กล่าวว่าการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความเป็นสากลและการยกระดับระบบการศึกษาของวิทยาลัยสู่ระดับอุดมศึกษานั้น ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญยิ่งต่อการรองรับการผลิตและพัฒนาบัณฑิต และบุคลากรทางสุขภาพ เพราะจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในประสิทธิภาพ

ของกระบวนการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมทั้งในและต่างประเทศ และการเป็นสถาบันอุดมศึกษา ในที่นี้จะรวมถึงเป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เอกภาพ และเข้มแข็ง เป็นองค์กรที่สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถ ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ รวมถึงความสามารถในการสร้างความมั่นคงในคุณภาพชีวิตแก่บุคลากร สรุปได้ว่า เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จได้ในระดับสากล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำผลการวิจัยยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนไปใช้

1.1 ควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของสถาบันโดยจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจหลักของแต่ละสถาบัน

1.2 ควรคำนึงถึงความพร้อมในการผลิตบัณฑิต เพื่อตอบสนองระบบสุขภาพอาเซียนและศักยภาพ ในการสร้างบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล

1.3 ควรคำนึงถึงประโยชน์ และความท้าทายของงานวิจัยที่จะเข้าไปมีบทบาทสำคัญ ในการอุดช่องว่างปัญหาหรือการนำการพัฒนา ระบบสุขภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและสมดุล

1.4 ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาของสังคม เชื้อชาติ ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อให้ประชาชน มีองค์ความรู้ สุขภาพ และการดำรงชีวิตดำเนิน ไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืน

1.5 ควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ของชาติ ของสากล โดยจะต้องคำนึงถึงภาษา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อนำ ไปสู่ความร่วมมือกับชุมชนในสังคมอาเซียนที่ยั่งยืน

1.6 ควรคำนึงถึงความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของภาคีเครือข่าย โดยจะต้องสร้างจิตสำนึกความเป็นหนึ่งเดียวกัน เห็นความสำคัญของ วัฒนธรรมที่แตกต่าง ยอมรับ ยกย่องความสามารถ และความสำเร็จของกันและกัน ส่งเสริมกัน และ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เพื่อให้ ทุกส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และ ยั่งยืน

2. การนำผลการวิจัยยุทธศาสตร์สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เพื่อการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดจาก ผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ เป็นการศึกษาวิจัย การวางแผนดำเนินการเพื่อนำยุทธศาสตร์ของ วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ไปสู่การปฏิบัติและ ติดตามผล

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็น ยุทธศาสตร์ เฉพาะด้านการเคลื่อนย้ายวิชาชีพ พยาบาลเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็น ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียนในสาขาวิชาชีพอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร; 2555.
2. โปศาล วิศาลาภรณ์ และคณะ (บรรณาธิการ). การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.; 2555.
3. อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. การเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาพยาบาลสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558. พยาบาลสาร. 2555; 39(1): 1-9.
4. สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสถาบันพระบรมราชชนก ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.; 2556.
5. สภากาพยาบาล. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จุดทอง จำกัด: 2555.
6. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. AEC. คำถามและคำตอบงาน “นักวิชาชีพการพยาบาล พร้อมหรือยังกับการเข้าสู่ AEC”. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 23 มิถุนายน 2556]. แหล่งที่มา: www.dtn.go.th/files/42/aec-faq/FAQ16.pdf
7. สภากาพยาบาล. แผนยุทธศาสตร์สภากาพยาบาล พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จุดทอง จำกัด: 2554.
8. ประดิษฐ์ สินธวรงค์. “ประดิษฐ์” ดัน 5 กลยุทธ์พัฒนาพยาบาลสู่เออีซี. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 23 มิถุนายน 2556]. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9550000138661>
9. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทย ในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก; 2553.
10. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สถาบันพระบรมราชชนก (พ.ศ.2554-2558). กรุงเทพมหานคร: ยุทธวิธีนทร์การพิมพ์; 2554.
11. พงศ์เทพ จิระโร. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร; 2557.
12. ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์; 2544.
13. วิจิตร ศรีสุพรรณ, สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ และ กฤษดา แสงดี. การเตรียมความพร้อมของวิชาชีพการพยาบาล เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารสภากาพยาบาล. 2555; 27(3).